

DƯƠNG NGHIÊM MẬU*

NHÀ VĂN ĐẦY OAN KHÚC CỦA THỜI ĐẠI

HỒ NAM

Cuối thập niên 50 thế kỷ hai mươi, tôi cùng nhà văn Giản Chi, nhà văn Thanh Hữu, nhà thơ Đông Xuyên, nhà báo Quốc Phong, nhà báo Vân Sơn...chủ trương tuần báo *Cải Tiến*. Lúc đó tòa soạn nhận được một lúc ba cái truyện ngắn gửi từ Nha Trang, tên người gửi là Phi Ích Nghiễm, còn bút danh ký dưới các truyện ngắn là Hương Việt Hương.

Nhà văn Giản Chi đọc xong các truyện ngắn này nói với tôi rằng người viết những truyện ngắn này bút pháp tài hoa không thua gì tác giả Lỗ Tấn ở bên Trung Quốc và yêu cầu tôi đưa truyện ngắn này cho họa sĩ minh họa để đăng trên tờ *Cải Tiến*

Giữa lúc truyện ngắn của Hương Việt Hương vừa sắp chữ xong thì mấy ông chuyên viên văn nghệ của Sở Nghiên Cứu Chính Trị của bác sĩ Trần Kim Tuyến mang một bài thơ của tác giả Phương Thu đăng trên *Cải Tiến* ra nghiên cứu, sấm soi từng câu từng chữ rồi kết luận báo *Cải Tiến* đăng thơ "*thân cộng*" ra lệnh Bộ Thông Tin đóng cửa báo *Cải Tiến* và cử Trung úy "*mật vụ*" Lê Thanh Thái [tức nhà văn Lê Phương Chi] tới nhà tôi hoành họa tôi đủ điều về tác giả Phương Thu [em tôi].

Thế là việc đăng truyện ngắn của Hương Việt Hương trên tuần báo *Cải Tiến* lỡ dở...Một năm sau, buổi sáng Nguyên Sa rủ tôi ra chợ Thái Bình ăn bún chả sau đó ghé nhà in Nguyễn Đình Vượng nằm trên đường Phạm Ngũ Lão, nơi xếp chữ và in tạp chí *Sáng Tạo*, gặp Mai Thảo tán dóc. Tại nhà in Nguyễn Đình Vượng tôi thấy Thanh Tâm Tuyền đang sôi nổi nói về một tác giả mới tên Phi Ích Nghiễm mà nhà thơ Thanh Tâm Tuyền mới đọc bản thảo xong. Theo Thanh Tâm Tuyền thì cái anh chàng Phi Ích Nghiễm ở Nha Trang ký bút danh Dương Nghiễm Mậu là một tác giả có bút pháp gọn gàng, ngôn ngữ trong sáng và nhân vật thì người đọc nhận ra ngay tính cách, tâm tư, tình cảm và thời đại đang sống của họ. Nghe Thanh Tâm Tuyền nhận xét về truyện ngắn của Dương Nghiễm Mậu, tôi liền nói với Thanh Tâm Tuyền rằng cách đây một măm tôi đã định đăng truyện ngắn của tác giả Phi Ích Nghiễm nhưng tuần báo *Cải Tiến* bị đóng cửa nên không có dịp đăng, tác giả này viết được lắm.

Sau khi báo *Sáng Tạo* của Mai Thảo đăng truyện ngắn của Dương Nghiễm Mậu, tôi ghé Đàm Trường Văn Nghệ Viễn Kiến của nhà văn Nguyễn Đức Quỳnh ở đường Phan Thanh Giản gần chùa Từ Quang của Hòa thượng Thích Tâm Châu, Nguyễn Đức Quỳnh giới thiệu với tôi một người nhỏ nhắn dân Bắc Kỳ di cư và nói với tôi rằng đó là Dương Nghiễm Mậu. Tôi và Dương Nghiễm Mậu trao đổi mấy câu và tôi được biết Dương Nghiễm Mậu mới vào Sài Gòn quyết tâm dành toàn thời gian cho con đường viết lách.

Ít lâu sau Bác sĩ Trần Kim Tuyến tài trợ cho Đoàn Tường [Lý Hoàng Phong].

Đoàn Tường đã chọn Dương Nghiễm Mậu làm trợ lý lo sửa bản in , lo phát hành báo và có vẻ rất hài lòng với công việc người phụ trách.

Sau tháng 11 năm 1963, nguyệt san *Văn Nghệ* bị đóng cửa nhưng Dương Nghiễm Mậu đã in được một loạt truyện ngắn, truyện dài và trở thành nhà văn tầm cỡ rồi.

Tôi thấy Dương Nghiễm Mậu lúc đó đi đâu cũng đeo cái máy ghi âm "*to đùng*", hỏi ra mới biết Dương Nghiễm Mậu lúc này đang đi làm phóng viên chiến trường cho mấy cái đài phát thanh của người Mỹ ở Việt Nam như đài Tự Do, đài Mẹ Việt Nam...

Sau ngày 30 tháng 4 năm 1975 tôi lại gặp lại Dương Nghiễm Mậu tại trại cải tạo Lê Văn Duyệt bên cạnh chợ Bà Chiểu, nơi này ngày xưa gọi là "*Đề lao Gia Định*". Cuối năm 1976 tôi ở chung phòng với Dương Nghiễm Mậu và sau đó ở chung một tổ "*cải tạo*" với Dương Nghiễm Mậu.

Trong tổ cải tạo này Hoàng Anh Tuấn "*ba gai*" bao nhiêu thì Dương Nghiễm Mậu hiền từ bấy nhiêu. Lâu lâu lúc trước khi đi ngủ Dương Nghiễm Mậu lại nói nhỏ với Hoàng Anh Tuấn là anh chịu khó "*nhịn*" một chút để còn về, Hoàng Anh Tuấn đáp lại rằng: "*Tuấn là "bố Tây" Tuấn chẳng ngại gì cả, thế nào chúng nó cũng phải "tổng" tao về bên tây thôi.*"

Rời trại cải tạo về nhà, sau ngày Tết ông Táo và một tháng sau chúng tôi lại phải tới trụ sở nhà Tổng phát hành Nam Cường ở đường Nguyễn Thái Học, quận 1, Sài Gòn "*đùm cơm*" đi ăn để "*cải tạo*" thêm một tháng nữa...Dương Nghiễm Mậu thủ thi với tôi là mới gặp họa sĩ Nguyễn Trung nhờ Nguyễn Trung giới thiệu học nghề sơn mài vì nhà đông con không thể chỉ trông cậy vào cái lương cô giáo dạy văn trường Trung học phổ thông Marie Curie của vợ được, phải kiếm nghề mưu sinh không thì "*chết đói nhăn răng*" cả nhà.

Từ đó cho đến nay mấy chục năm liền Dương Nghiễm Mậu làm sơn mài, hỏi đến viết lách Dương Nghiễm Mậu lắc đầu quày quật. Hồi còn mồ ma Đoàn Tường [Lý Hoàng Phong], mỗi khi đi uống cà-phê với Lý Hoàng Phong, tôi thường hỏi thăm Lý Hoàng Phong là anh em viết lách cũ lúc này ai cũng viết lại cả ở hải ngoại hết, Dương Nghiễm Mậu lúc này đã cầm bút lại chưa? Lý Hoàng Phong lắc đầu và nói với tôi rằng Dương Nghiễm Mậu "*dè dặt*" lắm, hẳn đã quyết tâm làm sơn mài suốt đời và bỏ viết luôn, đến nhật ký cũng còn không ghi một chữ, ai nhắc đến chuyện cầm bút thì Dương Nghiễm Mậu luôn trả lời xin cho hai chữ "*bình an*".

Thế rồi không biết Nguyễn Quốc Thái đại diện *Công ty Văn hóa Phương Nam "tán tỉnh"* thế nào, Dương Nghiễm Mậu đã cho *Công ty Văn hóa Phương Nam* in lại một loạt tác phẩm viết trước năm 1975 của Dương Nghiễm Mậu phát hành cùng lúc, với truyện dài *Nguyệt Đổng Xoài* của Lê Xuyên. Những tác phẩm của Dương Nghiễm Mậu do *Công ty Văn hóa Phương Nam* tái bản, phát hành chưa được một tuần lễ thì trên tờ *Sài Gòn Giải Phóng* có bài "*đấu tố*" Lê Xuyên và Dương Nghiễm Mậu, tiếp theo là tờ "*Văn Nghệ*", Mai Quốc Liên và Vũ Hạnh mang Dương Nghiễm Mậu ra đấu trường "*chơi*" sát ván với đủ thứ tội danh văn chương đồi trụy, văn chương phản động.

Gặp lại Dương Nghiễm Mậu tôi hỏi nhà văn chỉ cười, nhất định không chịu nói một câu nào, dù một câu ngắn cũng không nói.

Hồ Nam

(*Dương Nghiễm Mậu, tên thật Phi Ích Nghiễm, sinh ngày 19.11.1936, ở quê nội làng Mậu Hòa, huyện Đan Phượng, phủ Hoài Đức, tỉnh Hà Đông. Từ năm 12 đến năm 18 tuổi, Dương Nghiễm Mậu sống ở Hà Nội, học tiểu học ở trường Hàng Than, trung học Chu Văn An. Viết đoản văn, tùy bút cho báo trường và các báo có phụ trang văn nghệ học sinh. Năm 1954, di cư vào Nam, năm đầu ở Huế, năm sau ra Nha Trang, năm 1957 vào Sài Gòn. Từ năm 1957, Dương Nghiễm Mậu viết nhiều tạp văn, tùy bút, đoản văn, truyện ngắn, truyện dài. Năm 1962, chủ trương tạp chí Văn Nghệ với Lý Hoàng Phong, cho in tiểu thuyết đầu tay Đầy Tuổi Tôi sau đổi tên Tuổi Nước Độc, Văn xuất bản năm 1966, đồng thời viết cho các báo Sáng Tạo, Thế Kỷ 20, Tia Sáng, Văn, Văn Học, Bách Khoa, Giao Điểm, Chính Văn, Giữ Thơm Quê Mẹ, Sóng Thần... Năm 1966 nhập ngũ, năm 1967 phóng viên quân đội đến ngày 30.4.1975. Năm 1971 lập gia đình với giáo sư Anh ngữ Hồ Thị Ngọc Trang. Sau ngày 30.4.1975 bị bắt giam, năm 1977 được tạm tha, học nghề làm sơn mài và sống bằng nghề này tại Sài Gòn.

1-Tác phẩm đã xuất bản: Truyện ngắn, bút ký: Cũng Đành (Văn Nghệ, 1963), Đêm (Giao Điểm, 1965), Đôi Mắt Trên Trời (Giao Điểm, 1966), Sợi Tóc Tìm Thấy (Những Tác Phẩm Hay, 1966), Nhan Sắc (An Tiêm, 1966), Kinh Cầu Nguyên (Văn, 1967), Địa Ngục Có Thật (Văn Xã, 1969), Ngã Đạn (Tân Văn, 1970), Quê Người (Văn Xã, 1970), Trong Hoang Vu (Tân Văn, 1971), Cái Chết Của...(Văn Xã, 1971), Tên Bất Lực (Văn Học, 1972).

2-Truyện dài: Gia Tài Người Mẹ (Văn Nghệ, 1964), Đêm Tóc Rối (Thời Mới, 1965), Tuổi Nước Độc (Văn, 1966), Phấn Đấu (Văn, 1966), Gào Thét (Văn Uyển, 1968), Ngày Lạ Mặt (Giao Điểm, 1968), Con Sâu (Văn, 1971), Sống Đã Chết (Giao Điểm, 1972). - (NHẬT THỊNH)

Nguồn:<http://www.vannghe.net/Articles/Cau%20Chuyen/Duong%20Nghiem%20Mau.html>

www.vietnamvanhien.net